

Türkiye'nin KKDF Gerçeği

Yrd. Doç. Dr. Mehmet SARAÇ

Sakarya Üniversitesi, İİBF.

Özet

Türk ekonomisinde önemli yapısal değişimlerin başladığı 80'li yıllarda hem sayısı hem de kamu kaynakları içindeki payı önemli ölçüde artan ve sonrasında da en çok tartışılan konularından biri olan kamu fonları, bugün itibarıyla önemli ölçüde tasfiye edilmişse de, başta Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu olmak üzere, bazı fonların tahsiline devam edilmektedir. Bütçe disiplini bozması gibi genel sakıncaları yanında bilhassa KKDF'nin AB uyum sürecinde ülkedeki finansal aracılık maliyetlerini yükselttiği gerekçesiyle kaldırılması gerektiği ileri sürülmektedir. Bu çalışmada bugün bütçe gelirlerine ciddi bir katkısı olan KKDF'nin ortaya çıkmasındaki ekonomik gerekçeler ile, KKDF'nin Türk ekonomisindeki önemi ve gerekliliği tartışılmaktadır.

JEL Sınıflaması: H6, H30, G2.

Anahtar Sözcükler: Kamu fonları, KKDF, finansal aracılık maliyeti.

Abstract ("Fund Utilization Support Fund" in Turkey)

The number and magnitude of state funds in Turkey increased significantly in 1980s where major structural changes occurred in Turkish economy. In the following years, these funds became so controversial that they were criticized for harming the conventional budgetary discipline and for corruption. Although most of such funds have been liquidated and no longer exist, certain funds such as "Fund Utilization Support Fund" (KKDF) still exist and are collected at certain rates over certain transactions. This fund is being criticized especially for increasing financial intermediation cost and is considered to abolish in the process of EU membership. In this study, the economic rationale for KKDF and its importance and necessity in today's Turkish economy are analyzed and discussed.

JEL Classification: H6, H30, G2.

Key Words: Support fund, public fund, financial intermediation.

1. Bütçe Disiplini Dışında Kaynak Yaratma ve Kullanma Aracı Olarak Fon Olgusu

Türk ekonomisinde önemli yapısal değişimlerin başladığı 80'li yıllarda hem sayısı hem de kamu kaynakları içindeki payı önemli ölçüde artan ve sonrasında da en çok tartışılan konularından biri olan kamu fonları, bugün itibarıyla önemli ölçüde tasfiye edilmişse de, tahsiline devam edilen fonlar mevcuttur ve bunların gerekliliği zaman zaman tartışılmaktadır.

Bütçe disiplini bozması gibi genel sakıncaları yanında örneğin Kaynak Kullanımı Destekleme Fonunun (KKDF) AB uyum sürecinde ülkedeki finansal aracılık maliyetlerini yükselttiği gerekçesiyle kaldırılması gerektiği ileri sürülmektedir. Türkiye'deki Fon olgusu, esas itibarıyla 1980'li yıllardaki ekonomik dönüşüm döneminin bir sonucudur. Batı'nın on yıllarda geçirdiği evrimi çok daha kısa bir sürede gerçekleştirmeyi hedefleyen o dönemin siyasi erki, bu hızlı dönemde bazı adımların

klasik bütçe disiplini içinde gerçekleştirilemeyeceği gerekçesiyle, bütçe sistemi dışında kaynak yaratma ve kullanmaya imkan sağlayan fonlar oluşturmuştur.

Bu fonlardan bir kısmı Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu gibi bütçeye bağımlı olup, bir kısmı da Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu gibi kendi kendini finanse edebilen niteliktedir (Eyüpgiller, 1982:40).

Devletlerin neden fon mekanizmasına ihtiyaç duyduğu konusunda çeşitli akademik çalışmalar yapılmıştır. Bilindiği üzere gibi günümüz devletleri kamu maliyesi konusunda çok uzun bir süreç yaşamışlar ve şu anki demokratik devletlerin uygulamakta olduğu bütçe prensiplerini geliştirmişlerdir. Bütçe prensiplerinin idareye bütçeden para harcamak konusunda yarattığı güçlükler sebebi ile bütçe dışı fonların oluşturulduğu görülmektedir. Böylece idare politik nedenler ve bürokratik gecikmelerden kurtularak kamu hizmetlerini zamanında ve süratle yerine getirebilecektir. Doğal afetler gibi durumlarda hızlı karar verme ve uygulama zorunluluğuna bütçe kurallarının uymaması sonucu ortaya çıkmıştır (Özcan, 2002:1).

Fon uygulamasına başvuru sebepleri şu şekilde sınıflandırılır (Özcan, 2002:2):

- Mevcut mali mevzuatın katılığından kurtulma arzusu.
- Bütçe kaynaklarının yetersizliği karşısında gittikçe büyüyen ihtiyaçların karşılanabilmesi için ek kamu kaynağı yaratarak bu kaynakların harcamalara tahsis edilebilmesi.
- Alınan kararların süratle uygulamaya konulabilmesi.

Fonların dünya genelindeki uygulamalarına bakıldığında, bunların çoğunlukla olağanüstü durumlarda uygulandığı fakat olağanüstü durumların son bulmasıyla bu

uygulamadan da vazgeçilerek bütün hesapların bütçe içerisine alındığı görülmektedir. Örneğin Fransa'da birinci dünya savaşı ve ikinci dünya savaşı sırasında fon uygulamasına başvurulmuş fakat savaş durumunu ortadan kalkması ile bu fonlar da kaldırılmıştır. Sadece birkaç adet özel hesap bırakılmıştır. A.B.D.'de 1920'li yıllarda yeni gelir kaynakları için fonlar kurulmuş fakat olağanüstü durumların aşılmasından sonra bütçe birliğini sağlamak için fonların tasfiyesine başvurulmuştur (Özcan, 2002:2).

2. Türkiye'nin Fon Serüveni

Türkiye'de Fon uygulaması; İkinci Dünya Savaşı döneminde, 1941 yılında "Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Fonu" ile başlamış olup, 1980 öncesi dönemde 34 adet, 24 Ocak 1980 ile 13 Aralık 1983 döneminde 24 adet fon kurulmuştur. 1984 yılı başından itibaren, ülkenin ekonomik ve sosyal darboğazlarının kısa zamanda aşılması amacıyla, fon sisteminden daha geniş ölçüde yararlanılmış ve 1991 yılı başına kadar 48 yeni fon daha kurulmuştur. 1980'li yıllarda ekonomik istikrar ve ekonominin yeniden yapılandırılması programıyla uyum içinde olmuş ve bu programların işlerliğinin sağlanmasının önemli mali araçlarından birisini oluşturmuştur (Oyan ve diğ., 1991).

1984-1990 yılları arasında ise temel alt yapı projelerinin gerçekleştirilmesinde, ekonomik ve sosyal değişim programlarının finansmanında ve konut sorununun çözümünde fonlar vasıtasıyla bütçeye ek olarak yaratılan kaynaklardan sağlanan imkânlardan büyük ölçüde yararlanılmıştır (Uras, 1993:44).

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu da 1984 yılından sonra ihracatın ve yatırı-

rımların teşviki amacıyla kurulan fonlardan birisidir. Ülkemizde, özellikle 1980'li yıllarla birlikte her alanda hızla yaygınlaşan fon uygulamaları, kamu maliyesinin belirleyici bir unsuru haline dönüşmüş ve ayrı bir mali alt sistem oluşturmuştur. Fonlar, hemen her alandan kaynak toplayan, kullanım amaçları dışına çıkabilen, kaynakların etkin kullanımından uzaklaşılmasına yol açan, yeterli ve etkin denetimleri yapılamayan ve süresiz çalışan bir sistem haline dönüşmüş ve giderek yaygınlaşmıştır. Bu durum, gelirleri açısından devlet bütçesinin dışında önemli bir büyüklüğe ulaşan fon sisteminin, disiplin altına alınması ve bu suretle mali disiplin, bütçenin birliği ve tekliği ile şeffaflığın sağlanması amacıyla tasfiye edilmesi zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır.

Bu amaçla; Maliye Bakanlığı, DPT Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığı'nın 2000 yılında yapmış olduğu ortak çalışmayla; ilk aşamada, kuruluşundan itibaren hiç işlememiş, zamanla fonksiyonunu kaybetmiş, bütçeye gelir sağlamayan, kaldırılması halinde uygulamada boşluk yaratmayacak fonlar tespit edilmiş ve 25'i bütçe içi, ikisi bütçe dışı olmak üzere toplam 27 fonun tasfiyesi tamamlanmıştır. 2001 yılında yapılan çalışmalar sonucunda ise, 36'sı bütçe içi, altısı bütçe dışı olmak üzere toplam 42 fonun tasfiyesine ilişkin yasal düzenlemeler gerçekleştirilerek, iki yıl içerisinde 69 fonun tasfiyesi gerçekleştirilmiştir.

Tasfiyesi gerçekleştirilen bu fonlardan; 25 tanesi tamamen tasfiye edilmiş, Akaryakıt Fiyat İstikrar Fonu ile Çevre Kirliliğini Önleme Fonu ise 4046 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu ile 01.08.2002 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılmıştır.

ÖSYM Fonu, döner sermaye işletmesine dönüştürülmek suretiyle; Muhtaç Asker Ailelerine Yardım Fonu, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonuna ve Gecekondu Fonu da TOKİ Başkanlığına devredilmek suretiyle tamamen tasfiye edilmiş, 15 tanesi, 4629 ve 4684 sayılı Kanunlarla tasfiye edilmiş ancak bunların yeni bir düzenleme yapıncaya kadar eski hükümlere göre tahsiline devam edilmesi, elde edilen gelirlerin de doğrudan bütçeye gelir olarak kaydedilmesi kararlaştırılmıştır.

18 adet fon ise, yine 4629 ve 4684 sayılı Kanunlarla tasfiye edilmiş, bunların yeni bir düzenleme yapıncaya kadar eski hükümlere göre tahsiline devam edilmesi ancak bunlardan elde edilen gelirlerin, bir yandan Maliye Bakanlığınca genel bütçeye özel gelir, diğer yandan ilgili bakanlık ya da kamu kuruluşunun bütçesinde açılacak tertiplere özel ödenek olarak kaydedilmesi esası getirilmiştir.

İçlerinde Gelir İdaresini Geliştirme Fonunun da yer aldığı 6 adet fonun bütçeden ödenmeye devam edilmesi kararlaştırılmıştır. Bu fonlar, Özel İdareler Fonu, Mahalli İdareler Fonu (İçişleri Bakanlığı), Mahalli İdareler Fonu (Bayındırlık ve İskân Bakanlığı), Belediyeler Fonu, Kamu Ortaklığı Fonu ve Gelir İdaresini Geliştirme Fonudur.

Böylece 30 adet fon tamamen tasfiye edilmiş, 39 fon da bütçe içine alınmıştır. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu, Destekleme Fiyat İstikrar Fonu (Bütçe İçi), Savunma Sanayisini Destekleme Fonu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Tanıtım Fonu ve Özelleştirme Fonu'nun ise ilgili kuruluşlarca uygulaması sürdürülmektedir.

3. Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu

3.1. KKDF'nin Tanımı ve Kuruluş Amacı

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu (KKDF), 1984 yılından sonra ihracatın ve yatırımların teşviki amacıyla kurulan fonlardan birisidir.

84/8860 sayılı Kararın 1 inci maddesinde "Kalkınma planı ve yıllık programlarda öngörülen hedeflere uygun olarak ihracatı ve yatırımlarda kaynak kullanımını desteklemek yoluyla banka kaynaklarının bu sahalara yönlendirilmesini ve ihtisas kredilerinde kredi maliyetlerinin düşürülmesini teminen" ifadesine yer verilmiş, diğer yandan, 88/12944 Sayılı Karar'ın 1 inci maddesinde de kalkınma planı ve yıllık programlarda öngörülen hedeflere uygun olarak yatırımların yönlendirilmesi ve ihtisas kredilerinde kredi maliyetlerinin düşürülmesi amacıyla 1211 sayılı Kanunun 3098 sayılı Kanunla değişik 40. madde 11- b, c fıkralarına dayanılarak T.C. Merkez Bankası nezdinde "Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu"nun kurulduğu belirtilmiştir.

KKDF kurulduğundan bugüne kadar kararlarda belirtilen amaçlardan başka, uygulamada başka amaçlarında gerçekleşmesine katkı sağlamaktadır. Bu amaçlar:

- i) İhracatın ve yatırımların teşvik edilmesi,
- ii) Banka kaynaklarının özendirilmesi istenen alanlara yönlendirilmesi ve ihtisas kredilerinde kredi maliyetinin düşürülmesi,
- iii) Fon oranları üzerinde değişiklikler yapılarak para ve kredi politikasının uygulanması, ithalatın ve kredilerin özendirici veya caydırıcı kılınması.

3.2. KKDF'nin Kısa Tarihçesi

İthal ikamesine dayalı içe dönük sanayileşme politikaları ile artan petrol fiyatlarına uyum sağlayamayan Türk ekonomisi 1970'li yılların sonuna doğru krize girmiştir. 1980 yılında başlatılan ve 1983-1984 yıllarında alınan kararlarla güçlendirilen politikalarla Türk ekonomisinin uluslararası rekabet ortamına uygun dinamik bir yapıya kavuşturulmasına önem verilmiştir. Bu politikalar doğrultusunda enflasyon oranının azaltılmasına, ihracata, kaynak kullanımında etkinliğe ve iç tasarrufların artırılmasına ağırlık verilmiş, ihracatın öncülük ettiği bir sanayileşme politikasıyla büyümenin gerçekleştirilmesi tercih edilmiştir. Bunun için kambiyo rejimini önemli ölçüde serbestleştiren, ithalatta liberasyonu artıran ve ihracatı desteklemeye öncelik veren politikalar uygulamaya konmuş, fiyatların belirlenmesinde piyasa güçlerini dikkate alan daha serbest bir sistem geliştirilmiştir.

Kalkınma planı ve yıllık programlarda öngörülen hedeflere uygun olarak ihracatı ve yatırımlarda kaynak kullanımını destekleme yoluyla banka kaynaklarının bu sahalara yönlendirilmesini ve ihtisas kredilerinde kredi maliyetlerinin düşürülmesini temin etmek amacıyla ihracatçılara, yatırımcılara ve ihtisas bankalarına kaynak aktarmak için Bakanlar Kurulu'nun, 15.12.1984 tarihli Kararı ile T.C. Merkez Bankası nezdinde "Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu" kurulmuştur. Daha sonra Bakanlar Kurulu'nun 07.06.1988 tarihli kararı ile, KKDF'nin esas ve şartları yeniden düzenlenmiştir. Karara ilişkin 26.08.1989 tarihli Tebliğ ile KKDF'nin kaynakları, kesinti yapılmayacak kredi işlemleri, fon kesintilerinin hesaplanması ve yatırılma zamanı yeniden düzenlenmiştir.

Bu kararlar yayımlandıkları günden bugüne kadar birçok değişikliklere uğramıştır. 31.12.2001 tarihi itibarıyla KKDF ile ilgili 32 No.lu Tebliğ yayınlanmıştır.

29.01.1993 tarihinde yayımlanan “Yatırımların, Döviz Kazandırıcı Hizmetlerinin ve İşletmelerinin Teşviki ve Yönlendirilmesine Ait Esasları” yürürlüğe koyan 93/4000 sayılı Karar ile KKDF'nin gelirlerinin tamamının “Yatırımları ve Döviz Kazandırıcı Hizmetleri Teşvik Fonu”na aktarılmasına karar verilmiştir.

13.01.1995 tarih, 22170 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 94/6411 sayılı “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar” ile 93/4000 sayılı Karar yürürlükten kaldırılarak “Yatırımları ve Döviz Kazandırıcı Hizmetleri Teşvik Fonu’na ait esaslar yeniden düzenlenmiş, KKDF'nin kaynakları ve Fon’dan ödenen tutarlar ve bu tutarların geri alınmasına ilişkin uygulamalar yürürlüğe konmuştur.

30.12.1998 tarihinden itibaren ithalattan alınan fon kesintilerinin ihracatın desteklenmesi koşuluyla Eximbank’a aktarılacağı hükmü getirilmiştir. Bankalarca 01.01.1999 tarihinden itibaren ithal işlemlerden yatırılan fon kesinti tutarları Eximbank’a ödenmek üzere Hazine Hesaplarına aktarılmaya başlanmıştır.

12.07.2001 tarih, 2460 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2001/2698 sayılı Kararname ile Eki Kararın 4. maddesi ile 12.05.1998 tarihli 88/12944 sayılı Kararnamenin eki Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında Karar ile ek ve değişiklikler 01.01.2002 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmış olup, 03.07.2001 tarih, 24451 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 20.06.2001 tarih, 4684 sayılı Kanun’un Geçici 3 üncü maddesinin (a) bendinde ise Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintilerinin bu konuda yeni bir düzenleme yapıncaya kadar yürürlükten

kaldırılan hükümlere göre tahsil edilmeye devam olunacağı ve doğrudan bütçeye gelir yazılmak üzere Hazine hesaplarına intikal ettirileceği, kesinti oranlarını sıfıra kadar indirmeye veya 15 puana kadar yükseltmeye veya kesintiyi tümüyle kaldırmaya Bakanlar Kurulu’nun yetkili olduğu, kesintilerin vergi kanunlarındaki hükümlere göre takip ve tahsil edileceği hükmüne bağlanmıştır.

T.C. Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü (Gelir İdaresi Başkanlığı)’nın 14.02.2002 tarihinde yayımlanan 2002/4 Sıra Numaralı Uygulama İç Genelgesi gereğince, Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintilerinin tahakkuk ve tahsil işlemleri vergi dairelerince yürütülmektedir.

Sürdürülen ekonomik program çerçevesinde önemli bir maliye ve para politikası aracı olan KKDF uygulaması, özellikle son yıllarda bu önemini artıran oranda devam ettirmektedir.

3.3. KKDF’ye Tabi Tutulan İşlemler

Kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisine tabi olan işlemlerin genel özelliği “bir kredilendirme unsuruna” sahip olmalarıdır.

3.3.1. Krediler

Bankacılık Kanunu’nun 48. maddesi, kredi kavramına çok geniş bir kapsam getirmiştir. Anılan maddenin birinci fıkrasında, “Bankalarca verilen nakdî krediler ile teminat mektupları, kontrgarantiler, kefaletler, aval, ciro, kabul gibi gayrinakdî krediler ve bu niteliğe haiz taahhütler, satın alınan tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, tevdiatta bulunmak suretiyle ya da herhangi bir şekil ve surette verilen ödünçler, varlıkların vade satışından doğan alacaklar, vadesi geçmiş nakdî

krediler, tahakkuk etmekle birlikte tahsil edilmemiş faizler, gayrinakdî kredilerin nakde tahvil olan bedelleri, ters repo işlemlerinden alacaklar, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile benzeri diğer sözleşmeler nedeniyle üstlenilen riskler, ortaklık payları ve Kurulca kredi olarak kabul edilen işlemler izlendikleri hesaba bakılmaksızın bu Kanun uygulamasında kredi sayılır.” denilmektedir.

Aynı Kanun’un ikinci fıkrasında ise, birinci fıkrada belirtilenlere ilave olarak, “Kalkınma ve yatırım bankalarının finansal kiralama yöntemiyle sağladığı finansmanlar ile katılım bankalarının (Finans Kurumlarının) taşınır ve taşınmaz mal ve hizmet bedellerinin ödenmesi suretiyle veya kâr ve zarar ortaklığı yatırımları, taşınmaz, ekipman veya emtia temini veya finansal kiralama, mal karşılığı vesaikin finansmanı, ortak yatırımlar veya benzer yöntemlerle sağladıkları finansmanlar da kanun uygulamasında kredi sayılır” ifadesi yer almaktadır.

Ekonomik açıdan kredi, hazır bir satın alma gücünün kullanılmasından belli bir süreyle diğer bir kişi lehine vazgeçilmesi veya bu gücün ona terk edilmesi olarak tanımlanmaktadır (Tekinalp, 1988:30).

Bankacılık açısından ise kredi, belli bir vade sonunda belli bir ödeme vadine mukabil, belli bir miktar paranın başkasına devredilmesidir (Zarakoğlu, 1988:21).

Krediler,

A-Kısa Vadeli Krediler:

- Tüketici Kredileri,
- Diğer Krediler,

B-Orta ve Uzun Vadeli Krediler:

- Tüketici Kredileri,
- Diğer Krediler,

olarak sınıflandırılmıştır.

Kredi vadesi en çok bir veya iki yıl olan ticari krediler kısa vadeli kredilerdir. Kısa vadeli krediler, genellikle geçici para ihtiyacı için talep edilir ve bu krediler satın alınan malların aynen veya işlendikten sonra satılması sonucu elde edilen satış hasılatı ile geri ödenirler. Süresi 2 ila 5 yıl arasında bulunan kredilere orta vadeli krediler denir. Tesis kredilerinin bazıları, tarımsal gereç temini ve stok eritme gayesiyle verilen krediler orta vadeli kredilerdir. Uzun vadeli kredilere süresi 5 yıldan fazla vadeli krediler dahildir. Yatırım ve tesis kredileri bu niteliktedir (Zarakoğlu, 1988:113).

Yapılan bu tanımlamalar çerçevesinde, hem bankalarca hem de finansman şirketlerince kullanılan krediler KKDF mevzuatı uyarınca kesinti yapılacak işlemlerden sayılmış olup, üzerinden fon kesintisi yapılacak tutarlar kredi türleri itibariyle farklı esaslara bağlanmıştır.

3.3.2. Gayri Nakdi Krediler

T.C. Merkez Bankasının 01.12.1997 tarihli ve 147467 sayılı özelgesinde, KKDF düzenlemeleri uyarınca gayri nakdi kredilerin fon kesintisine tabi olmadığı, ancak gayri nakdi kredinin (teminat mektubu v.b.) vadesi geldiğinde banka tarafından nakde çevrilmesi ve ilgili tarafından vadesinde ödeme yapılmayıp vadeden sonraki bir tarihte ödeme yapılması halinde, bankalarca kullanılan bir kredi söz konusu olacağı ve KKDF kesintisine tabi tutulacağı ifade edilmiştir (Aydın, 2005: 8).

3.3.3. Kredi Kartı Borç Taksitlendirmeleri ve Kredi Kartı Nakit Avansı

22.09.1995 tarihli ve 95/3 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı uyarınca bankalar, ve tüketici finansman şirketleri tara-

fından gerek nihai tüketicilere gerekse firmalara verilen kredi kartları ile yapılan işlemlerde, kredi kartı borç taksitlendirmeleri ve kredi kartı nakit avanslarının, kredilendirme olarak değerlendirilerek KKDF kesintisine tabi tutulması gerekmektedir.

3.3.4. Döviz Endeksli ve Diğer Endeksli Krediler

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Kararında ve 2002/YB-1 sayılı Sermaye Hareketleri Genelgesinde Türkiye’de yerleşik kişilere hangi durumlarda ve hangi koşullarla döviz kredisi açılabileceği belirlenmiştir. Buna göre, döviz endeksli veya diğer endeksli krediler, KKDF kesintisine tabi bulunmaktadır.

3.3.5. Katılım Bankalarınca Kullanılan Fonlar

26.08.1998 tarihli ve 23445 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 98/11498 sayılı Kararın 1 inci maddesi ile 88/12944 sayılı Karara eklenen geçici 3 üncü madde hükmü uyarınca kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisi uygulamasında; banka ifadesinin özel finans kurumlarında (Katılım Bankaları) kapsadığı hükme bağlanmıştır. Buna göre, katılım bankalarının kullandıkları fonlar kredi, kullandırdıkları fonlardan sağladığı kar payları da faiz olarak değerlendirilerek KKDF kesintisine tabi tutulacaktır.

14.09.1998 tarihli ve 98/1-ÖFK sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatında, katılım bankalarının, kar-zarara katılma yöntemi ile kullandığı fonlarda fon kesintisinin yatırıma ilişkin vade sonunda gerçekleşen kar tutarından sözleşme ile belirlenen oranda kurum payına düşen ve kar olarak hesaplara intikal ettirilecek tutar (kurum payı+havuz payı) üzerinden tahakkuk

tarihinde (faturanın düzenlendiği tarihte) hesaplanarak süresi içerisinde fona yatırılacağı, kullanılan diğer fonlarda ise, fon kesintisinin karın tahakkuk ettiği tarihte hesaplanarak fona yatırılması gerektiği ifade edilmiştir.

3.3.6. Yurt Dışından Sağlanan Krediler

T.C. Merkez Bankası tarafından yayımlanan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin 91/32-5 sayılı Tebliğin “Krediler” başlıklı 41. maddesinde, bankalar ve özel finans kurumlarının 32 sayılı Kararın 17. maddesi gereğince, kredi teminine garanti vererek veya vermeksizin aracılık edebilecekleri; yurt dışındaki işleri ile ilgili olarak yurt dışından kredi sağlayan Türkiye’de yerleşik kişiler dışında kalan Türkiye’de yerleşik kişilerin, yurt dışından sağladıkları kredileri ancak bankalar ve özel finans kurumları aracılığıyla kullanacakları belirtilmiştir.

Buna göre, hem bankalar ve finansman şirketlerinin hem de bunlar dışındaki kişilerin yurt dışından sağladığı krediler KKDF’nin konusuna girmektedir. Ancak bugünkü mevzuat uyarınca bankalar ve finansman şirketlerinin yurt dışından sağladığı kredilerde oran %0 olarak uygulanmaktadır.

3.3.7. Fiduciary İşlemler (İnançlı İşlemler)

Genel anlamda fiduciary (inançlı) işlemler, “ tarafları inanan ve inanılan olarak adlandırılan inanç sözleşmesine dayalı inanç konusunun, bir inanç sebebi veya amacı doğrultusunda hem kazandırıcı hem de borçlandırıcı işleme tabi tutulması” şeklinde tanımlanabilir. Bu tanımdan hareketle de inançlı mevduat için “inanı-

lan konumundaki yurtiçi bankalar ile inanan konumundaki yurtiçindeki mudiler arasındaki inanç sözleşmesine dayanılarak yurtiçi bankaların yabancı bankalar veya yurtdışındaki kendi şubeleri adına yurtiçinden kabul ettikleri mevduat ve/veya aracılık ettikleri havalelerdir” tanımı yapılabilir. İnançlı krediler için de “yurtiçi bankalar tarafından aracılık ettikleri inananlı mevduat karşılığında yurtdışından açtırılan mevduat hesapları ve/veya havale olarak Türkiye’ de yerleşik kişilerin kullanımına sunulan paralar” dır tanımı yapılabilir (Pedük, 2003).

T.C. Merkez Bankası tarafından 26.08.1989 tarih ve 20264 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Hakkında 6 sayılı Tebliğ’in 2. maddesinde yer alan “Türkiye’ de kurulmuş bankaların yabancı bankalar veya yurtdışındaki kendi şubeleri adına yurtiçinden kabul ettikleri mevduat veya aracılık ettikleri havalelerle karşılıklı olarak yurtdışından açtırılan mevduat hesapları ile havale olarak ve Türkiye’ de yerleşik kişilerin kullanımına sunulan paralar bu Tebliğ uygulamasında kredi olarak kabul edilir (fiduciary işlemler)” şeklindeki tanımdan hareketle, inananlı mevduat için “Yurtiçi bankaların yabancı bankalar veya yurtdışındaki kendi şubeleri adına yurtiçinden kabul ettikleri mevduat veya aracılık ettikleri havalelerdir” denilebilir. İnançlı krediler için de “Yurtiçi bankalar tarafından; inananlı mevduat karşılığında yurtdışından açtırılan mevduat hesapları ve/veya havale olarak Türkiye’ de yerleşik kişilerin kullanımına sunulan paralardır” denilebilir (Pedük, 2003).

Özetle, Fiduciary İşlemler, Türkiye kaynaklı fonların, yurt dışında kurulu bir banka veya şube kullanılarak önce yurt dışına çıkarılması ve daha sonra tekrar

yurda getirilmesi işlemidir (Aydın, 2005: 14).

Konuya ilişkin olarak, 05.08.1996 tarihli ve 96/2 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatında, Türkiye’de faaliyet gösteren bankaların yurt dışındaki bankalar veya kendi şubeleri adına yurt içinden kabul ettikleri mevduat veya Türkiye’deki kişilerin yurt dışı bankalara veya şubelere gönderecekleri havalelerle karşılıklı olarak, yurt dışındaki banka veya şubeden Türkiye’ye gönderilen havaleler kredi olarak değerlendirileceği ve vadesine bakılmaksızın fon kesintisine tabi tutulacağı ifade edilmiştir.

Fiduciary işlem olarak nitelendirilen kredilerin Türkiye’de yerleşik kişilerin yurtdışından sağladığı ortalama vadesi 1 yıldan uzun krediler kapsamında değerlendirilemeyeceğinden KKDF kesintisine tabi olacağı açıktır.

3.3.8. Prefinansman Kredileri

T.C. Merkez Bankası’nın 02.01.2002 tarihli ve 2002/YB-1 sayılı “Sermaye Hareketleri Genelgesinde de, prefinansman kredilerinin tanımına yer verilmiştir. Buna göre, prefinansman kredileri, ihracat, ihracat sayılan satış ve teslimler ve döviz kazandırıcı faaliyetlerle ilgili mal ve hizmet alımının finansmanında kullanılmak üzere firmalar tarafından yurt dışından (kişi, kurum ve kuruluşlardan) sağlanarak Türkiye’deki bankalar aracılığıyla (garanti verilerek veya verilmeksizin) yurda getirilerek alışı yapılmak suretiyle kullanılan, istisnalar hariç 18 ay vadeli kredilerdir. Bu kredilerin döviz olarak kullanılması mümkün değildir. Ayrıca kredinin anapara, faiz ve masraflarının ihracat, ihracat sayılan satış ve teslimler ve döviz kazandırıcı faaliyetlerden sağlanan bedellerle ödenmesi gerekir.

Prefinansman kredileri gerek vadesi bakımından gerekse 88/12944 sayılı Kararın 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisine tabi tutulmaz. Ancak, T.C. Merkez Bankası'nın 2002/YB-1 sayılı Sermaye Hareketleri Genelgesinin (3) numaralı bölümünde açıklanan kullanım şartlarına uyulmaması halinde, prefinansman kredileri üzerinden de KKDF kesintisi yapılacaktır.

3.3.9. İhracat Faktoringi

Factoring şirketlerince yurt dışından sağlanan ve bir banka aracılığıyla kullanılan kredilerin, ihracat faktöringinde kullanılacağı beyan edilen kısmından, fon kesintisi yapılmaması gerekmektedir (Aydın, 2005:14).

Ancak, 19.04.2000 tarihli ve 2000/1 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatında ihracat faktöringinde kullanılacağı beyan edilen kısmın bu amaçla kullanıldığına kredi süresi içerisinde tevsik edilememesi halinde başlangıçta tahsil edilmeyen fon kesintilerinin cezai faizi ile birlikte tahsil edileceği belirtilmektedir.

3.3.10. Postfinansman Kredileri

İthalatın finansmanında kullanılmak üzere, firmalarca yurtdışındaki satıcıdan veya uluslararası piyasalardan sağlanan krediler olup, yurt dışından sağlanan krediler kapsamında değerlendirilir ve KKDF düzenlemeleri çerçevesinde herhangi bir fon kesintisi muafiyet ya da istisnasından yararlanmadığı takdirde fon kesintisine tabi tutulur. Vesaik mukabilinde yurt dışındaki kreditorün ithalat bedelini ihracatçıya ödemesi, buna karşılık ithalatçının söz konusu tutarı belli bir vade sonunda, yurt içindeki banka aracılığı ile yurt dışındaki kreditor'e ödemesi halinde, ithalat-

çının yurt dışından sağladığı kredi söz konusu olmakta ve fon kesintisine tabi tutulması gerekmektedir (Aydın, 2005:18).

3.3.11. Kabul Kredili, Vadeli Akreditif ve Mal Mukabili Ödeme Şekillerine Göre Yapılan İthalat

KKDF mevzuatı hükümlerine göre, ödeme şekli itibariyle, ithalatçının kredilendirilmesinin söz konusu olduğu, kabul kredili, mal mukabili ve vadeli akreditif ödeme şekillerine göre yapılan ithalatta da fon kesintisi yapılması gerekmektedir.

T.C. Merkez Bankası tarafından yayımlanan YB-96/9 sayılı "Türk Parası Kıymetini Koruma Mevzuatının İthalata İlişkin Hükümler Uygulaması" başlıklı Genelgesinde, ithalat işlemlerinde ödeme şekilleri tanımlanmıştır.

Kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisine tabi olan ithalat işlemlerine ilişkin ödeme şekilleri, aşağıda listelenmiştir:

- i) Mal Mukabili Ödeme Şekline Göre Yapılan İthalat
- ii) Kabul Kredili Ödeme Şekline Göre Yapılan İthalat
- iii) Vadeli Akreditif Ödeme Şekline Göre Yapılan İthalat

3.4. KKDF Kesinti Oranları

Günümüze kadar uygulanan KKDF kesintisi oranları zaman içinde sosyal ve ekonomik gereklilikler karşısında çıkarılan Tebliğler ve Bakanlar Kurulu Kararları (BKK) ile azaltılıp artırılarak değişikliklere uğramıştır. 01.01.2002 tarihinden itibaren oran belirleme yetkisi Bakanlar Kuruluna verilmiştir.

Tablo 1.'den anlaşılacağı üzere, KKDF kesinti oranları ekonomik gereklilikler karşısında tüketici kredilerinde zamanla

artış gösterirken diğer kredilerde düşüş göstermektedir.

Aynı şekilde, bankalar ve finansman şirketlerinin yurtdışından sağladıkları kredilerde, bankalar ve finansman şirketleri dışında Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışından sağladıkları kredilerde, kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme şekillerine göre yapılan ithalatta KKDF kesinti oranları zamanla düşüş seyri göstermektedir.

Aralık 2009 dönemi itibariyle yürürlükte olan KKDF kesintisi oranları son sütunda yer almaktadır. Tüketici kredilerinde

uygulanan oran 16.03.2009 tarihinden itibaren % 10 olarak uygulanmaktadır. Kredi kullanıcıları tarafından kullanılacak ticari krediler ise diğer krediler kapsamında değerlendirilerek % 0 oranında KKDF kesintisine tabi tutulmaktadır. Bankalar ve finansman şirketlerince yurt dışından sağlanan kredilerde oran % 0 olarak uygulanırken, yurt içinde yerleşik kişilerce yurt dışından sağlanan kredilerde oran % 3 tür. Kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme şekillerine göre yapılan ithalatta uygulanan oran ise % 3’tür.

Tablo 1. Yıllar İtibariyle KKDF Kesinti Oranlarının Seyri

KREDİNİN TÜRÜ	12.05.1988 – 25.08.1989	27.10.1989 – 27.10.1990	28.10.1989 – 27.10.1990	15.09.1995 – 19.12.1995	20.12.1995 – 27.12.1995	28.12.1995 – 21.07.1996	11.03.1997 – 16.12.1998	17.12.1998 – 03.08.1999	25.11.2000 – 07.08.2001	08.08.2001 – 28.07.2004	29.07.2004 – 14.08.2004	15.08.2004 – 16.03.2009	17.03.2009 ve sonrası
	Bankalar ve Finansman Şirketlerince kullandırılan												
a) Tüketici Kredilerinde	6	6	6	10	10	10	10	8	10	10	10	15	10
b) Diğer kredilerde	6	6	6	6	6	6	6	3	5	3	0	0	0
Bankalar ve Finansman Şirketlerinin Yurtdışından Sağladıkları Kredilerde			6	6	6	4	4	0	0	0	0	0	0
Bankalar ve Finansman Şirketleri Dışında Türkiye’de Yerleşik Kişilerin Yurt Dışından Sağladıkları Kredilerde			6	6	6	6	6	3	6	3	3	3	3
Kabul Kredili, Vadeli Akreditif ve Mal Mukabili Ödeme Şekillerine Göre Yapılan İthalatta	6	1	1	6	0	0	6	3	6	3	3	3	3

3.5. KKDF Kesintisi Yapılmasındaki ve Ödenmesindeki Sorumluluk

KKDF hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 4. maddesi uyarınca bankalar ve finansman şirketleri, anılan Tebliğin 2 nci maddesine göre Hesaplanacak fon kesintilerini, Türk lirası kredilerde (Endeksli krediler dahil) faiz tahakkukunu, döviz kredilerinde kredinin kullanıldığı veya kullanıldığı tarihi, kredili ithalatta tahsilatı izleyen ayın 15 inci günü akşamına kadar Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na yatırmak zorundadırlar. Buna göre anılan Tebliğ gereğince bankalar ve finansman şirketleri KKDF kesintisini yapmakla sorumludurlar.

Aynı Tebliğin 9. Maddesine göre Fon kesintilerinin süresinde yatırılmasından, kredi kullanan, krediyi kullandıran veya kullanılmasına aracılık eden ve kredili ithalatta tahsilatı yapan bankalar, özel finans kurumları, finansman şirketleri ve gümrük idareleri sorumludur. Fon kesintilerinin bankalar, özel finans kurumları ve finansman şirketlerince süresinde yatırılmaması halinde yatırılmayan kısım, fon lehine tahakkuk ettirilecek cezai faizi ile birlikte tahsil edilir." ifadelerine yer verilmiştir.

Buna göre, fon kesintilerinin süresinde yatırılmasından sorumlu olanlar; kredi kullananlar, krediyi kullandıran veya kullanılmasına aracılık eden, bankalar ve finansman şirketleri, kredili ithalat işlemlerinde, tahsilatı yapan bankalar, müeyyide uygulaması sonucu doğan fon kesintilerinde ise gümrük idareleridir.

Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığının 14.02.2002 tarihli genelgesi uyarınca "Fon Kesintilerinin Süresinde Yatırılmaması" başlığını taşıyan (4) numaralı bölümünde ise, "Fon kesintilerini süresinde yatırılmasından, kredi kullanan, krediyi kullandıran veya kullanılmasına aracılık eden ve kredili ithalatta tahsilatı yapan bankalar, özel finans kurumları, finansman şirketleri ve gümrük idareleri sorumludur." açıklaması yer almaktadır.

3.6. KKDF Kesintisinin Hesaplanması

KKDF Hakkında 6 Sıra Nolu Tebliğin 2. maddesi uyarınca KKDF kesintisinin hesaplanma şekli kredi türleri itibariyle ve ithalatta farklı esaslara bağlanmıştır.

3.6.1. TL Kredilerinde Kesintinin Hesaplanma Şekli

Türk Lirası kredilerde kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisi, faiz tahakkuk döneminde bu kredilere tahakkuk ettirilen faiz tutarı üzerinden hesaplanmaktadır:

$$\text{KKDF Kesintisi Tutarı} = \text{Faiz Tutarı} \times \text{KKDF Kesintisi Oranı}$$

3.6.2. Döviz Endeksli Kredilerde Kesintinin Hesaplanma Şekli

Yukarıda anılan tebliğ uyarınca döviz endeksli ve diğer endeksli kredilerde, borç bakiyesine ilişkin kur farkı veya endeks farkı ile dönem faizinin cari kurdan Türk Lirası karşılığı veya fark faizin (spread) toplam tutarı üzerinden, tahakkuk ettirilen faizlere ek olarak; döviz ve altın kredilerinde kredinin kullanıldığı tarihte, kredinin anapara tutarı ve altın miktarı üzerinden hesaplanarak Fon'a yatırılması istenmiştir.

Fakat bu uygulamada fon kesintisinin borç bakiyesine ilişkin kur farkı üzerinden hesaplanması, kurların aşırı derecede yükseldiği dönemlerde kredi kullananların oldukça büyük tutarlara ulaşan fon matrahları ve buna bağlı olarak ağır sayılabilecek boyutlarda fon ödeme yükümlülüğü ile karşılaşmalarına neden olduğundan, söz konusu maddenin uygulamasında 30.12.2008 tarih ve 2008/14420 sayılı BKK ile değişiklik yapılmıştır. Yeni uygulamada, döviz endeksli kredilerde fon kesintilerinin, taksit tutarı içindeki anaparanın kur farkı ile dönem faizinin cari kurdan Türk Lirası karşılığı toplam tutarı üzerinden hesaplanması gerekmektedir.

Ayrıca, söz konusu kredilerde taksit tutarı içindeki anapara kur farkının hesaplanmasında, taksit ödeme tarihindeki cari kur ile kredinin kullanıldığı tarihteki kur arasındaki fark esas alınacaktır. Değişiklik öncesinde ise söz konusu kredilerde borç bakiyesine ilişkin kur farkının hesaplanmasında, taksit ödeme tarihlerindeki cari kur ile kredi kullandırma tarihi dahil olmak üzere önceki dönemlerdeki en yüksek kur arasındaki fark esas alınmaktaydı.

$$\text{Kur Farkı} = \text{Taksit Ödeme Tarihindeki Cari Kur} - \text{Kredi Kullandırma Tarihindeki Kur}$$

$$\text{KKDF Kesintisi Tutarı} = [(\text{Taksit Tutarı İçindeki Anapara} \times \text{Kur Farkı}) + (\text{Dönem Faizi} \times \text{Vade Tarihindeki Cari Kur})] \times \text{KKDF Oranı}$$

3.6.3. Döviz ve Altın Kredilerinde Kesintinin Hesaplanma Şekli

Döviz ve altın kredilerinde fon kesintisinin kredinin kullanıldığı tarihte, kredinin anapara tutarı ve altın miktarı üzerinden hesaplanması gerekmektedir. Döviz kredileri ile ilgili KKDF kesintilerinin hesaplanmasında TCMB döviz alış kurları, altın kredilerinde ise kredinin kullanıldığı tarihten bir işgünü önce İstanbul Altın Borsasında oluşan ağırlıklı ortalama fiyat esas alınacaktır.

$$\text{KKDF Kesintisi Tutarı} = \text{Anapara veya Altın Miktarı} \times \text{KKDF Kesintisi Oranı}$$

3.6.4. Kabul Kredili, Vadeli Akreditif ve Mal Mukabili Ödeme Şakilerine Göre Yapılan İthalatta Kesintinin Hesaplanma Şekli

Kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme şakilerine göre yapılan ithalatta KKDF kesintisi ithalat tutarının,

KKDF kesintisinin yatırıldığı tarihteki gösterge niteliğindeki TCMB döviz alış kuru esas alınarak bulunacak TL karşılığı üzerinden hesaplanarak, gümrük yükümlülüğünün başladığı tarihten önce bankalara yatırılması gerekmektedir.

$$\text{KKDF Kesintisi Tutarı} = \text{İthalat Tutarı} \times \text{KKDF Kesintisi Oranı}$$

3.7. KKDF Kesintisinin Ödenmesi

Bankalar ve finansman şirketleri; Türk Lirası ve endeksli kredilerde faiz tahakkukunu, döviz kredilerinde, kredilerin kullanıldığı veya kullanıldığı tarihi, kredili ithalatta tahsilatı izleyen ayın 15 inci günü akşamına kadar hesapladıkları KKDF kesintilerini, genel müdürlüklerinin kurumlar vergisi yönünden bağlı bulunduğu vergi dairesine verecekleri “Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintileri Bildirimi” formu ile bildirecekler ve bu bildirim üzerine tahakkuk eden miktarı aynı süre içinde ödemek zorundadırlar.

KKDF kesintisine konu işlemi yapan bankalar ve finansman şirketleri tarafından süresinde bildirimde bulunulmaması halinde, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun 352-II/7 nci maddesi uyarınca ikinci derece usulsüzlük cezası kesilmek suretiyle işlem yapılacaktır.

Süresinde verilmeyen bildirimler için tahakkuk fişi düzenlenecek ve bir aylık ödeme süresi verilecektir.

4. KKDF’nin Genel Bütçe İçindeki Yeri, Önemi ve Ekonomi Üzerindeki Etkileri

4.1. KKDF’nin Rakamsal Büyüklüğü

KKDF kesintisinin (2002–2009) yıllarına ilişkin tahsilat rakamları kredili işlemler ve ithalat işlemleri bazında aşağıdaki tabloda yer aldığı gibidir.

Tablo 2. KKDF Tahsilat Tutarları

YILLAR	KKDF FON KESİNTİSİ TUTARLARI		
	KREDİLİ İŞLEMLERDE (1.000 TL)	İTHALATTA (1.000 TL)	TOPLAM (1.000 TL)
2002	399.674	216.682	616.356
2003	509.972	241.663	751.635
2004	780.360	318.382	1.098.742
2005	1.187.783	354.535	1.542.319
2006	1.397.808	420.668	1.818.476
2007	1.624.104	408.659	2.032.763
2008	2.276.478	432.605	2.709.083
2009*	1.567.400	311.427	1.878.827

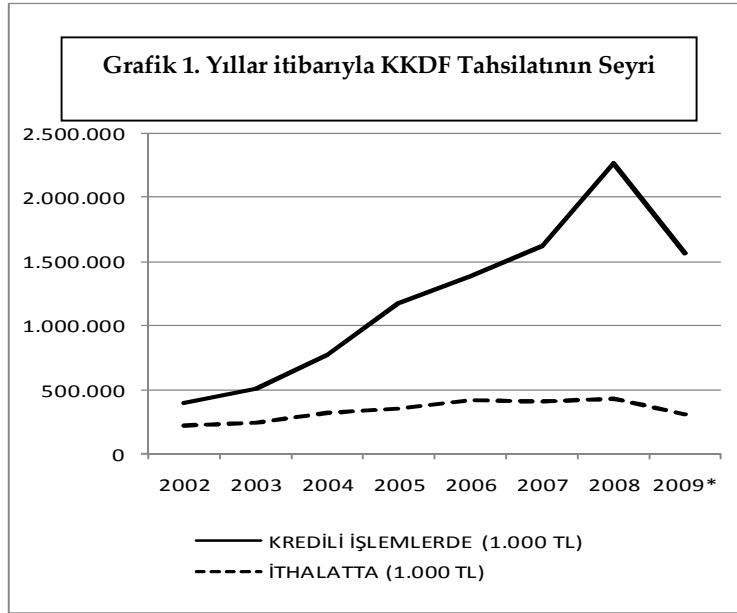
*eylül ayı itibariyle

Kaynak: Muhasebat Genel Müdürlüğü, 2009

Söz konusu yılların fon tahsilat rakamlarında yıllar itibariyle sürekli bir artış olduğu açıkça görülmektedir. 2005 yılında ise 2004 yılında tüketici kredilerindeki oran değişikliğinin (% 10'dan % 15'e artış) fonun tahsilat rakamlarına yansıyan etkisi göze çarpmaktadır.

2008-2009 yıllarında yaşanan dünya ülkelerini derinden etkileyen ekonomik

krize rağmen söz konusu fon kesintilerinin tahsilat rakamlarında istikrarlı hatta artan oranda bir artışın yaşanması dikkate değer bir konudur. Tabii bu rakamların artış eğiliminin bozulmamasında ekonomik krizin bankacılık sektörünü derinden etkilememesinin de rolünün olduğu söylenebilir.

Grafik 1’de kredili işlemlere ve ithalata ilişkin KKDF tahsilat rakamlarının artış eğilimi görülmektedir. 2009 yılı rakamlarının düşüş eğilimi içinde olmasının sebebi ise 2009 rakamlarının eylül ayına kadar olması ve 16.03.2009 tarihinde tüketici kredilerinde uygulanan oranın %15’den %10’a indirilmesi olabilir.

4.2. KKDF’nin Bütçe İçindeki Yeri

Diğer yandan aşağıda yer alan tabloda ise KKDF kesintisi rakamlarının yıllar itibariyle merkezi yönetim bütçe gelirlerine oranına yer verilmiştir.

Tablo 3’ ten görüleceği üzere, yıllar itibariyle kredili işlemler ile ithalat işlemlerine ait fon kesintisi rakamlarının toplamı söz konusu yılların bütçe geliri rakamlarına oranlandığında %1’i geçen oranlar elde edilmektedir ki bu da toplam bütçe içindeki payının önemini ortaya koyan bir değerdir.

Tablo 3. KKDF’nin Bütçe Gelirlerindeki Payı

YILLAR	KKDF Tahsilatı (1000 TL)	Bütçe Gelirleri (1000 TL)	KKDF/ Bütçe Gelirleri (%)
2002	616.356	79.419.713	0,8
2003	751.635	101.037.390	0,7
2004	1.098.742	122.919.253	0,9
2005	1.542.319	152.783.763	1,0
2006	1.818.476	173.483.292	1,0
2007	2.032.763	190.359.773	1,1
2008	2.709.083	208.898.182	1,3

Kaynak: Muhasebat Genel Müdürlüğü, Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü, 2009

2003 yılına kadar KKDF’nin bütçe gelirlerine oranı düşüş eğiliminde iken 2003 sonrası artış eğilimine girmiştir. Bu durum çeşitli açılardan değerlendirilebilir. 2003’e kadar süren düşüş eğiliminin sebebi hem 2001 yılında yapılan diğer kredilerde kesinti oranının % 5’den % 3’e düşürülmesi, hem de yerleşik kişilerce yurt dışından sağlanan kredilerde ise oranın % 6’dan % 3’e düşürülmesi olabilir. Diğer taraftan, sonraki süreçte söz konusu oranların düşüklüğü kredi hacminin artışına sebep olarak fon gelirlerinde de bir artışa sebep olmuştur.

%1’i geçen bu oranlar, pay, harç, hasılat vs. gibi Bütçenin diğer kalemleri dikkate alındığında küçümsenemeyecek bir büyüklüğe işaret etmektedir. Herhangi bir

sebeple KKDF’ nin tahsilinden vazgeçilecek olursa, bu 2008 yılı rakamlarıyla 2.709.083.000 TL’lik bir gelir kaleminden vazgeçmek demektir. 2008 yılı bütçe açığının 17.069.000.000 TL olduğu ve 2009 yılı bütçe açığı rakamlarının yaklaşık 60 milyon TL olarak tahmin edildiği bir dönemde böyle bir gelir kaleminden vazgeçilmesi zor bir karar gibi görünmektedir.

4.3. KKDF’nin Tasfiye Edilen Diğer Fon Gelirleriyle Karşılaştırılması

Tablo 4’ten de görüleceği üzere, 2005-2009 yılları arasında tahsil edilen söz konusu fon gelirleri ile tasfiye edilen diğer fon gelirleri ilgili yıllar itibariyle karşılaştırıldığında, KKDF gelirlerinin, diğer fon gelirleri karşısındaki büyüklüğü ve dola-

yısıyla önemi açıkça görülmektedir. KKDF gelirleri, diğer fon gelirleri toplamının ortalama 7 katına kadar çıkmaktadır. KKDF'nin 5 yıllık toplam tutarı

9.981.468.000 TL, tasfiye edilen fon gelirlerinin toplam tutarı ise 1.418.142.000 TL olarak ortaya çıkmaktadır.

Tablo 4. 2005-2009 Yılları İtibariyle Tahsil Edilen KKDF Kesintileri İle Tasfiye Edilen Fon Gelirleri Rakamlarının Karşılaştırılması

YILLAR	KKDF KESİNTİLERİ (1000 TL)	TASFİYE EDİLEN FON GEL. (1.000 TL)	KKDF/ TASFİYE EDİLEN FON GEL.
2005	1.542.319	333.529	4,6
2006	1.818.476	250.319	7,3
2007	2.032.763	289.068	7,0
2008	2.709.083	288.235	9,4
2009*	1.878.827	256.991	7,3
TOPLAM	9.981.468	1.418.142	7,0

Kaynak: Muhasebat Genel Müdürlüğü, 2009

4.4. KKDF'nin Ekonominin Genel Üzerindeki Etkileri

Bütçe gelirleriyle karşılaştırıldığında ihmal edilemeyecek bir öneme sahip KKDF kesintisinin, bir yönüyle para politikası ve maliye politikası aracı olarak kullanılmakta olduğu söylenebilir.

Bilindiği üzere, para politikasının araçları faiz haddi ve para arzıdır. Maliye politikasının ise kamu gelirleri (örneğin vergiler ve harçlar) ve kamu giderleri üstünden yürütüldüğü bilinmektedir. KKDF kesinti oranları bankacılık faiz oranlarının etkisiyle hem kredi hacminde hem de kredinin cinsine göre farklı matrah uygulamasıyla kredi kullanım türleri üzerinde etkili olmaktadır.

Döviz ve Türk Lirası kredilerinden alınan fon kesinti oranlarında yapılan değişiklikler kredilerin maliyetini azaltmakta ve çoğaltmakta ve böylece kredi hacmi daraltılmakta veya artırılmaktadır. Örne-

ğin fon kesintisi oranında bir düşüş ya da sıfırlama olursa kredi faizlerinin yükü azalacak kredi kullanımı artacaktır. Aynı şekilde kredi kullanımının azaltılması istenildiğinde fon oranı artırılacaktır.

Örneğin, 2004 yılının ortalarında bankalarda tüketici kredilerinin kullanımında büyük bir artış yaşanmıştır. Maliye Bakanlığının teklifi ile Bakanlar Kurulunun 10.08.2004 tarihli Kararı ile tüketici kredileri taleplerini azaltmak amacıyla, tüketici kredilerinden tahsil edilen KKDF kesintisi oranı %10 dan %15 'e yükseltilmiştir.

Aynı şekilde 16.03.2009 tarihinde tüketici kredileri taleplerini artırmak için tüketici kredilerinden tahsil edilen KKDF kesintisi oranı %15 den %10 'a düşürülmüştür.

Bunun yanı sıra, söz konusu fon kesintisinin kişi borçlanmalarında TL cinsinden ve döviz cinsinden kredi kullanımlarını da kontrol altına alma etkisi vardır. Örneğin 2008 yılında 14420 sayılı BKK ile KKDF

kesintilerinin hesaplanma şeklinde bir değişiklik yapılmış olup, getirilen yeni hükümler gereğince, dövize endeksli kredilerde fon kesintilerinin, taksit tutarı içindeki anaparanın kur farkı ile dönem faizinin cari kurdan Yeni Türk Lirası karşılığı toplam tutarı üzerinden hesaplanması gerekmektedir. Ayrıca, söz konusu kredilerde taksit tutarı içindeki anapara kur farkının hesaplanmasında, taksit ödeme tarihindeki cari kur ile kredinin kullanıldığı tarihteki kur arasındaki fark esas alınacaktır.

Bu hükmün incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, Türk Lirası olarak kullanılan krediler ile döviz ve dövize endeksli kredilerde fonun üzerinden hesaplanacağı tutarlar farklı esaslara bağlanmıştır. Türk Lirası kredilerde tahakkuk eden faizler üzerinden hesaplama yapılması gerektiği halde, döviz cinsinden kredilerde kullanılan kredinin anapara tutarı üzerinden fon hesaplanmaktadır.

Dövize endeksli tüketici kredilerinde ise borç bakiyesine ilişkin kur farkı ile dönem faizinin cari kurdan Türk Lirası karşılığının toplamı üzerinden, tahakkuk ettirilen faizlere ek olarak hesaplama yapılacağı hükme bağlanmıştır. Söz konusu düzenlemenin döviz kurlarındaki dalgalanmalara bağlı olarak tüketicilerin mağdur olmalarını önlemek, kredi kullanıcılarını dövize endeksli veya döviz cinsinden değil de TL cinsinden kredi kullanımına teşvik etmek amacıyla hizmet ettiği de düşünülebilir. Bu durum, döviz borçlarında son 15-20 yılda meydana gelen ani değişiklikler düşünüldüğünde daha da anlamlı hale gelmektedir.

Öte yandan, kaynak kullanımını destekleme fonu ithalatı kontrol altında tutan dış ticaret politika aracı olarak düşünülmelidir. Örneğin; fon oranları üzerinde yapılan değişiklikler vasıtasıyla ithal mal-

ların maliyeti azaltılabilmekte veya artırılabilir. İthalattan alınan fon kesinti oranlarının yükseltilmesi ile ithal edilen malların maliyeti yükseltilecek oran kadar artmakta, düşürülmesinde ise o oran kadar maliyet azalmaktadır.

Bu oranların yüksek olması veya düşük olması kredili ithalatı artırıcı veya caydırıcı kılacaktır. Mesela kredili ithalatta KKDF kesintilerinin sıfırlandığı varsayılırsa kimse bu durumda peşin ithalat yapmayacaktır ve kişiler vadeli ithalata yönelecektir. Hatta bu durumda yeterli alım gücüne sahip olmayanlar bile vadeli ithalat yapabileceğinden ithalat rakamlarında büyük bir artış yaşanabilecektir. Bu durumun da dış ticaret açığını artıracığı bir gerçektir.

Yine belirli sektörler, belirli ülkeler vs. açısından ithalatta uygulanan söz konusu fon kesintisi oranının farklılaştırılmasına gidilmesi suretiyle ithalat için teşvik edici ya da caydırıcı bir etken olarak kullanılması söz konusu olabilir. Bir ülkede ekonomik şartlarına göre teşvik edilmesi gereken bir sektör olabilir. Örneğin otomotiv sektörü için yapılacak ithalatta oran sıfırlaması o sektör için ithal edilen malın maliyetini azaltacaktır. Çünkü KKDF gerçekleştirilen ithalatta KDV matrahına dahil olduğundan KKDF kesintisinde yapılan oran değişikliği ithal edilen malın KDV'sinde azaltmış olacaktır. Dolayısıyla o sektörün gelişimine daha büyük katkı sağlanmış olacaktır.

KKDF'nin dışarıdan sağlanan nakit döviz kredilerinin kısa vadeli değil uzun vadeli bir yapıya kavuşturulmasına önemli bir katkısı vardır. Nitekim, yurtdışından sağlanan döviz ve altın kredilerinin vadesi bir yıldan uzun ise fon kesintisi uygulanmamakta olup bir yıldan kısa vadeli yurtdışı kaynaklı nakit döviz kredilerinin % 3 oranında fon kesintisine tabi tutulması

gerekmektedir. Aynı istisnanın 1 yıldan kısa vadeli döviz ve altın kredilerine de tanınması özel sektör borçlarının yapısını değiştirip, toplam borç miktarı içinde kısa vadeli borçların artmasına yol açacaktır. Buna paralel olarak özel sektör üzerindeki kur riski artacak ve sağlanan kredinin üretimden çok spekülâtif amaçlarla kullanılma ihtimali artacaktır.

Öte yandan söz konusu fon uygulanırken bankacılık sisteminin herhangi bir nakit sıkıntısı ile karşılaşmaması istenilmektedir. Bunu sağlamak için banka ve finansman şirketlerinin yurtdışından sağlayacağı kredilerde oran % "0" a indirilmiştir. Bu durumda, herhangi bir banka veya finansman şirketinin yurtdışından kredi temin etmesi sebebiyle kaynak kullanımını destekleme fonu açısından ilave bir yük oluşturulmamıştır.

Yine aynı şekilde ihracatın artması teşvik edilerek dış ödemeler dengesinde olumlu gelişmeler sağlanması amaçlanmaktadır. Bunu gerçekleştirmek için;

- İhracatın finansmanı için yurtiçinden kullanılacak TL ve döviz kredilerinde fon kesintisi oranı % "0" olarak uygulanmaktadır.
- İhracatın finansmanı için yurtdışından sağlanacak kredilerde oran % "0" olarak uygulanmaktadır.
- Dahilde işleme izin belgesi kapsamında yapılan tüm ithalat yöntemlerinde (kredili ithalat yöntemleri dahil) % "0" oranında fon kesintisi yapılmaktadır.

Yukarıda yapılan bütün açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde ekonomi ve dış ticaret üzerinde geniş etkilere sahip KKDF'nin toplumun büyük kesimlerince bilinmemesine rağmen önemli bir bütçe gelir kalemi olduğu söylenebilir.

5. Sonuç

Devletlerin işlevlerini yerine getirirken kullandıkları temel kaynak olan bütçe yanında, belirli veya birbirine yakın amaçlar grubunun gerçekleştirilmesi için belirli kaynakların süratle toplanabilmesi ve süratle harcanabilmesine imkan sağlayan bir ek finansman kanalının da işletilmesi özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde kaçınılmaz olmaktadır. Bu çalışmanın konusu olan KKDF de bu amaca hizmet etmek üzere oluşturulmuş ve benzeri bir çok fon tasfiye edildiği halde bir şekilde varlığını sürdüren kaynaklardan biridir.

KKDF, kalkınma planı ve yıllık programlarda öngörülen hedeflere uygun olarak ihracatı ve yatırımları teşvik etmek, banka kaynaklarının özendirilmesi istenen sahalara yönlendirmek, ihtisas kredilerinde kredi maliyetlerini düşürmek amacıyla 01.01.1985 tarihinde 84/8860 sayılı Karar ile TCMB nezdinde kurulmuş bir fondur.

Fonlar için ileri sürülen sakıncaların başında elbette bütçe disiplini bozması ve denetimine ilişkin sorunlar gelmektedir. Ülkemizde bugüne kadar yaşanan tecrübelerin bu sakıncaları haklı çıkardığı bilinen bir gerçektir. Nitekim bugün itibarıyla bir çok fonun artık tasfiye edilmiş olması da elbette bunun bir sonucudur.

KKDF'nin tasfiye edilmesi yönünde bir başka zorlayıcı faktör de, Avrupa Birliği uyum çalışmalarıdır. AB'ne tam üyelik sürecinde, finansal aracılık maliyetlerinin düşürülmesi gerekçesiyle bu fon kesintisinin tamamen kaldırılması yönünde bir eğilim söz konusudur.

Ancak KKDF'nin hem parasal büyüklüğünden, hem de yeterince etkin şekilde denetlenebilir olmasından dolayı en azından kısa vadede tasfiyeye konu olması rasyonel görünmemektedir.

KKDF uygulamasının sürdürülmesi bütçeye katkı sağlarken yatırımların sürmesi ve ekonominin canlanmasının önünde bir engel teşkil ettiği yönündeki eleştirilere karşı, Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında kullanılan krediler üzerinden fon kesintisi yapılmadığı hatırlandığında, bu olumsuz etkinin telafi edilebileceği görülmür. Ayrıca, Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında gerçekleştirilen ithalat işlemlerinde de fon kesinti yapılmaksızın ithalata izin verilmektedir. Öte yandan KKDF'nin iç ticareti kısıtlayıcı bir etki yaratmaması için, ticari kredilerde KKDF oranı % 0 uygulanmaktadır.

Sonuç itibarıyla, önemli bir maliye-kredi-para politikası aracı olan kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisi uygulamasının en azından kısa vadede kaldırılmasının hem rasyonel olmadığı, hem de muhtemel olmadığı görülmektedir.

Kaynaklar

Kitap ve Makaleler

AYDIN, Fazıl, (2005), *Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Yorum ve Açıklamalar*, Gelirler Kontrolörleri Derneği Yayını, Ankara.

DURMUŞ, Necati, (1999), "İthalatta Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintisi",

Yaklaşım Dergisi, Yıl 7, Sayı 2, Şubat,

EYÜPGİLLER, Servet, (1982), *T.C. Merkez Bankacılığı ve İlişkileri*, Ankara.

Meydan Larousse. Cilt:IV

KARAGÖZ, Yalçın (1998), "İnanç Sözleşmeleri ve inanca işlemler", *Active*, Haziran

http://www.makalem.com/Search/ArticleDetails.asp?nARTICLE_id=203

22.11.2009

OYAN, Oğuz ve Ali Rıza AYDIN, (1987), *İstikrar Programından Fon Ekonomisine*, Teori yayınları, Ankara.

OYAN, Oğuz - Ali Rıza AYDIN-Aziz KONUKMAN, (1991), *Türkiye'de Fon Sisteminin Kamu İçindeki Yeri ve Ekonomik Etkileri*, TOBB Yayınları, Ankara.

OYAN, Oğuz ve Ali Rıza AYDIN, (1991), *Türkiye'de Maliye ve Fon Politikaları: Alternatif Yönelişler*, Adım Yayıncılık, Ankara.

ÖZCAN, Seyhan, (2002), *Türkiye'de Fon Sistemi*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi.

PEDÜK, Türkben (2003), "Bankacılıkta İnançlı işlem", [http://www.mmd.org.tr/eserler/40-BANKACILIKTA İNANÇLI İŞLEM](http://www.mmd.org.tr/eserler/40-BANKACILIKTA%20İNANÇLI%20İŞLEM), 20.11.2009

TAŞDELEN, Servet, (1980), *Faiz Farkı İadesi Uygulaması*, Türkiye Bankalar Birliği.

T.C. Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü: <http://www.gelirler.gov.tr>, 09.11.2009

T.C. Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü:

www.muhasebat.gov.tr/mevzuat/teblig/docs/parasal%20sinirlar%20tablo.xls, 05.10.2009

T.C. Maliye Bakanlığı Bütçe Genel Müdürlüğü: <http://www.bumko.gov.tr>, 04.10.2009

TEKİNALP, Ünal, (1988), *Banka Hukukunun Esasları*, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul.

URAS, T. Güngör, (1993), *Ekonomi'de Özal'lı Yıllar 1980-1990*, Afa Yayınları.

ZARAKOĞLU, Avni, (1988), *Para ve Kredi Bilgisi*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara.

ZARAKOĞLU, Avni, (1988), *Banka İşletmeciliği Bilgisi*, Ankara.

Kanunlar

Bankacılık Kanunu (5411 Sayılı) . Resmi Gazete Tarih 1.11.2005 Sayı 25983 (Mükerrer)

Bankalar Kanunu (3182 Sayılı) . Resmi Gazete Tarih 2.5.1985 Sayı 1872

Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında 4629 Sayılı Kanun . Resmi Gazete Tarih 3.3.2001 Sayı 24451

Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair 4684 Sayılı Kanun . Resmi Gazete Tarih 3.7.2001 Sayı 24451

Türk Parasını Kıymetini Koruma Kanunu (1567 Sayılı) . Resmi Gazete Tarih 25.2.1930 Sayı 1433

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu (1211 Sayılı) . Resmi Gazete Tarih 26.1.1970 Sayı 13409

Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun (3095 sayılı). Resmi Gazete Tarih 19.12.1984 Sayı 18610

Kanun Hükmündeki Kararnameler

Ödünç Para Verme İşleri Hakkındaki 90 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname . Resmi Gazete Tarih 6.10.1983 Sayı 18183

Özel Finans Kurumlarının Kurulmasına İlişkin 16.12.1983 tarihli, 83/7506 Sayılı Kanun Hükmündeki Kararname .

Kararlar

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun (B.D.D.K) 4684 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 3.7.2001 Sayı 24451

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun (B.D.D.K) 171 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 11.2.2001 Sayı 24315

Faiz Farkı İadesi Fonu İle İlgili 25.2.1978 tarihli, 7/14687 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 26.1.1970 Sayı 13409

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 84/8860 Kararı. Resmi Gazete Tarih 15.12.1984 Sayı 18606

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 86/10520 Kararı. Resmi Gazete Tarih 2.4.1986 Sayı 19066

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 88/12944 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 7.6.1988 Sayı 19835

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 93/4159 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 6.4.1993 Sayı 21544

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 96/9006 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 12.1.1997 Sayı 2287

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 2004/7633 Sayılı Kararnamenin Eki Kararı. Resmi Gazete Tarih 29.7.2004 Sayı 25537

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 2004/7131 Sayılı Kararnamenin Eki Kararı. Resmi Gazete Tarih 10.06.2006 Sayı 26194

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 2004/7668 Sayılı Kararnamenin Eki Kararı. Resmi Gazete Tarih 10.8.2004 Sayı 25549

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 2004/7735 Sayılı Kararnamenin Eki Kararı. Resmi Gazete Tarih 15.8.2004 Sayı 25554

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 2008/14420 sayılı Kararnamenin Eki Kararı. Resmi Gazete Tarih 30.12.2008 Sayı 27096

Selektif Kredi Fonu ile ilgili 9/9138 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 12.12.1967 Sayı 12774

Türk Parasını Koruma Hakkında Yayımlanan 25 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 25.1.1980 Sayı 16880 (Mükerrer)

Türk Parasını Koruma Hakkında Yayımlanan 32 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 11.8.1989 Sayı 20249

Yatırımların, Döviz Kazandırıcı Hizmetlerinin ve İşletmelerinin Teşviki ve Yönlendirilmesine Ait Esasları'na ilişkin 93/4000 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 29.01.1993 Sayı 21480

Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında 94/6411 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 3.1.1995 Sayı 22170

Yatırımları ve Döviz Kazandırıcı Hizmetleri Teşvik Fonu ile ilgili 8.11.1988 tarih, 88/13458 Sayılı Kararı

Yatırımları ve Döviz Kazandırıcı Hizmetleri Teşvik Fonu ile ilgili 3.7.2001 tarih, 2001/2698 Sayılı Kararı

Tebliğler/Yönetmelikler/ Genelgeler

"Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" (BDDK) 26333 Resmi Gazete Tarih 01.11.2006 Sayı 26333

İthalat Yönetmeliği. Resmi Gazete Tarih 31.12.2004 Sayı 25687 (2.Mükerrer)

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu ile ilgili yayımlanmış 6 No.lu Tebliğ. Resmi Gazete Tarih 26.8.1989 Sayı 20264

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu ile ilgili yayımlanmış 12 No.lu Tebliğ. Resmi Gazete Tarih No: 22.8.1995-22412

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu ile ilgili yayımlanmış 17 No.lu Tebliğ. Resmi Gazete Tarih 22.7.1996 Sayı 22704 (Mükerrer)

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu ile ilgili yayımlanmış 19 No.lu Tebliğ. Resmi Gazete Tarih 11.3.1997 Sayı 22930

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu ile ilgili yayımlanmış 22 No.lu Tebliğ. Resmi Gazete Tarih 17.12.1998 Sayı 22556

T.C. Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü'nün 2002/4 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesi. Yayımlanma Tarihi 14.2.2002 Sayı 7503

T.C. Merkez Bankası 23.6.2004 tarih, 2004/YB-50 sayılı "T.P.K.Koruma Mevzuatına İthalatına İlişkin Hükümlerin Uygulanmasına İlişkin Genelgesi".

T.C. Merkez Bankası "İhracat Müdürlüğü 88/YB-45 Genelgesi".

T.C. Merkez Bankası "Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin 91/32-5 sayılı Tebliği"

T.C. Merkez Bankası "Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair 2008/13186 Sayılı Karar ile bu Karara ilişkin 2008-32/34 sayılı Tebliği"

Dış Ticaret Müsteşarlığı "Takas ve Bağlı Muamele Yoluyla Yapılacak İhracata İlişkin 2006/4 Seri Nolu Tebliği"

Dış Ticaret Müsteşarlığı "İhracat 2008/10 Seri Nolu Tebliği"

Hazine Müsteşarlığı 02.05.2008 tarih ve 2008-GNL-1 sayılı "İhracat ve İthalat Genelgesi"

T.C. Merkez Bankası:"Sermaye Hareketleri Genelgesi" (2002/YB-1).

T.C. Merkez Bankası sayılı "Türk Parası Kıymetini Koruma Mevzuatının İthalata İlişkin Hükümler Uygulaması" YB-96/9 Genelgesi

TALİMATLAR / SİRKÜLERLER / ÖZELGELER

22.09.1995 tarihli ve 95/3 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı

14.9.1998 tarihli ve 98/1-ÖFK sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı

5.8.1996 tarihli ve 96/2 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı

19.04.2000 tarihli ve 2000/1 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı

14.09.1998 tarihli ve 98/1-ÖFK sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı

13.03.1997 tarihli 97/1 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı

25.05.2000 tarihli ve 2000/3 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı

16.11.2000 tarihli ve 2000/7 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı

16.02.1996 tarihli ve YB-96/9 sayılı Merkez Bankası Talimatı

01.07.1999 tarih ve 99/2 sayılı Merkez Bankası Talimatı

09.03.1999 tarih ve 99/1 sayılı Merkez Bankası Talimatı

14.02.1997 tarihli 97/1-FŞ sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı

14.01.2009 tarih ve KKDF-1/2009-1 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı Sirküleri

12.03.2007 tarih ve KKDF-1/2007-1 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı Sirküleri

01.07.2008 tarihli ve 68/6802-2 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı özelgesi

01.04.2004 tarihli ve 14319 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı özelgesi

**DOÇENTLİK SINAVINI KAZANAN
MUHASEBE ve FİNANSMAN ÖĞRETİM ÜYELERİ**

Ad-Soyad	Üniversite	Fakülte
Doç. Dr. Oğuzhan AYDEMİR	Afyon Kocatepe Üniversitesi	İİBF.
Doç. Dr. Volkan DEMİR	Galatasaray Üniversitesi	Meslek Yüksekokulu
Doç. Dr. Hüseyin AKTAŞ	Celal Bayar Üniversitesi	İİBF.
Doç. Dr. Adnan SEVİM	Anadolu Üniversitesi	İİBF.
Doç. Dr. Seyfettin ÜNAL	Dumlupınar Üniversitesi	İİBF.
Doç. Dr. Hüseyin Ali KUTLU	Kafkas Üniversitesi	İİBF.
Doç. Dr. Engin DİNÇ	Karadeniz Teknik Üniversitesi	İİBF.
Doç. Dr. Fikret ÇANKAYA	Karadeniz Teknik Üniversitesi	İİBF.
Doç. Dr. Süleyman UYAR	Akdeniz Üniversitesi	Alanya İşletme Fakültesi
Doç. Dr. Ali DERAN	Niğde Üniversitesi	İİBF.
Doç. Dr. Rafet AKTAŞ	Dumlupınar Üniversitesi	İİBF.
Doç. Dr. Engin YARBAŞI	İstanbul Ticaret Üniversitesi	Meslek Yüksekokulu
Doç. Dr. Sezgin DEMİR	Adnan Menderes Üniversitesi	Nazilli İİBF.
Doç. Dr. Suat YILDIRIM	Erzincan Üniversitesi	Meslek Yüksekokulu
Doç. Dr. Ali COŞKUN	Fatih Üniversitesi	İİBF.

Genç meslektaşlarımızı kutlar, başarılarının devamını dileriz.